

van lezingen en voordrachten, gehouden op bijeenkomsten van de " O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N " Voor wekelijkse ontvangst opgeven aan: J.L. Buitendijk, Alg.Leid., Buys Ballotstraat 11 's-G r a v e n h a g e. Alle correspondentie: Alg.Secr. W.Chr.C.v.E I J K E L, Magnoliastraat 32 's-GRAVENHAGE Telefoon: 32 44 77.

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " het antwoord

N A D R U K V E R B O D E N !

Goeden avond vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst wijs ik U er nogmaals op dat wij in genen dele alwetend, in genen dele onfeilbaar zijn. Dit moet voor U wel reden zijn om critisch toe te luisteren en al datgene wat U hoort en dat U waardevol lijkt, te toetsen aan Uw eigen ervaring en kennis, opdat het voor Uw eigen wezen aanvaardbaar zal kunnen worden. En nu mag ik dan verder gaan met, ik zou willen zeggen, de inleiding - het zijn ondertussen drie avonden geworden, en ik hoop dan ook vanavond klaar te komen ermee - over INWIJDING. Zoals U zich misschien herinnert, hebben wij in die twee avonden dan gesproken, eerst over de inwijding in het algemeen, toen over de geestelijke inwijding en de verschillende fasen die daarbij optreden. Wij moeten natuurlijk op een ogenblik na gaan denken over de stoffelijke inwijdingsgebruiken. Er is een beetje lichtere noot aan het einde van mijn betoog als het ware. Zoals U zult weten hebben praktisch door alle tijden heen geheimscholen en esoterische scholen bestaan. Wij kunnen deze zelfs in twee klassen splitsen; wij hebben n.l. te maken met de z.g. heksenmeesterscholen, waar dus tovenarij werd onderwezen - U zult zeggen: die bestaan vandaag aan de dag niet meer, maar er zijn zelfs verschillende groeperingen en kloosters, ofschoon niet van Christelijke religie, die ook vandaag aan de dag nog een volledige opleiding daartoe geven - wij kennen verder de beschouwende filosofische orden, die ook een inwijding kennen, en als een deel daarvan zou ik ook willen noemen de meer algemeen bekende praktiserend-esoterische richting. Elk van deze inwijdingen heeft iets gemeen met het totaal, onverschillig of wij gaan naar het demonische en het satanische, of wij het meest verlichte zoeken, wij zullen altijd zien dat aan een neophiet een zeker aantal eisen wordt gesteld. De eerste is vrijdom van angst; men moet vrij zijn van de verterende angst, men moet zichzelf weten te beheersen en te overwinnen. Het is wel zeer vreemd dat dus de angst als het meest vernietigende, onverschillig welke richting men in wil gaan, wordt gezien en wij vinden dit veelal gesymboliseerd bij de inwijding door een dood, zelfs een betreden van werelden van verschrikking. Ik wil U allereerst een ietwat ouderwetse inwijding beschrijven, die zo ongeveer 2000, 3000 jaar v. Chr. gebruikelijk was (hier werd een enkel woord gemist doordat het toestel even stopte door het verbreken van de elektrische stroom) begincellen, en zouden een tiental gelijktijdige processen voor de realisatie noodzakelijk zijn. Dit betekent voor de beginner zeer zeker, maar in doorsnee haast voor een ieder die van de telepathie gebruik wenst te maken, dat hierbij een verzwakking voor praktisch al deze orden een zekere overeenkomst hebben, of groeperingen, hoe U ze noemen wilt. In de oudheid zien wij allereerst de inwijding, waarbij de angst voor pijn moet worden overwonnen. Het speelt zich ongeveer als volgt af. Men wordt in een eenzaamheid gebracht, in deze eenzaamheid krijgt men een zodanige voeding dat een staat van lichamelijke verzwakking optreedt. Door het toedienen van zekere primitieve giften, wordt het hele zenuwgestel in een overprikkelde staat gebracht en daarna onderwerpt men zich eerst aan een kastijding door enkele leden van de groep waarin men zodadelijk zal worden binnengeleid. Dit is werkelijk een zeer pijnlijke geschiedenis en er worden bloedende wonden bij geslagen. Ze worden oppervlakkig genezen, bestreken met een zalfje, er wordt de in te wijden persoon een gewaad overgegooid en hij treedt binnen. Zodra hij binnentreedt wordt hem een vraag gesteld wie hij is en wat hij wil. Daarop antwoordt hij met een zeker ritueel, waarbij hij dan verklaart dat hij komt om voor de orde zus en zo als dienaar van de god zo en zo aangenomen te worden. Daarop wordt hem gevraagd: kent ge het grote geheim? Dat kent hij natuurlijk niet, maar dan moet hij zeggen dat hij het wil weten. Daarop wordt hem het kleed ontnomen; zoals hij geboren is staat hij daar voor het gezelschap en hij moet zijn moed tonen. Er was één groepering bij, daar gebeurde dit door te lopen over gloeiende stenen en zich daarna met gloeiend ijzer enige, vaak zelfs tamelijk ernstige verwondingen toe te brengen. Hiermee zweert men als het ware af de angst voor het lijden. Heeft men deze proef bestaan, dan wordt gezegd: "Wij zullen U op de proef stellen", dus dan wordt al dat andere alleen maar als inwijdingsceremonie zonder meer beschouwd, en men bracht in een dergelijk geval het slachtoffer in een groeve, in een klaargemaakt graf, daar vertoefde hij over het algemeen 48 tot 72 uur, en op een gegeven moment offerde men boven deze groeve een dier. Het bloed dat dan deze persoon helemaal bevochtigde dat heette dan te zijn de inwijdingsdoop, deoop

van het bloed. Ik weet niet of U iets opvalt? De doop van het bloed wordt heden ten dage, zij het symbolisch, ook bij het Christendom nog beschouwd als één van de grote geheimen, als één van de wonderen. Nu ja, deze mens heeft dan deze proef doorstaan, hij wordt opgenomen in de laagste graad. Hij heeft daarop zich verschillende bekwaamheden eigen te maken, bepaalde studie te volbrengen en, indien hij door geaardheid en ontwikkeling zover is gekomen dat men denkt: deze mens kan ingewijd worden, krijgt hij beschikking over wat boeken - in dit geval waren het meestal gegrifte tafelen in een zeer primitief beeldschrift plus een paar verklaarders daarvan - en werd dus gezegd wat er precies eigenlijk gaande was. Daarmee leerde hij alleen de orde waartoe hij was getreden eigenlijk wat meer kennen; dat was alles. Verder gaf men hem bepaalde aanwijzingen, waardoor hij zich met leden van zijn eigen orde in verbinding kon stellen. Meer werd hem niet medegedeeld. Echter kon hij op grond van hetgeen wat hem gezegd werd, tot bepaalde vragen komen. Indien hij deze vragen stelde werd hij rijp geacht voor een derde inwijding en met deze derde inwijding werd hij voor het eerst normaal lid. Elke inwijdingsceremonie ging weer gepaard met ritueel, als wierook branden, gebruik van verdovende middelen etc. Pas wanneer men zover gekomen is zien wij optreden de tempelslaap, d.w.z. men slaapt en bij voorkeur onder invloed van de maan - wij zouden ook kunnen zeggen van de god Selene, maar dat is uit een latere tijd. In ieder geval, hij rust daar en droomt, en in deze dromen worden hem bepaalde geheimen onthuld. Dat is maar voor heel weinig van die personen waar; degene die het klaar kan spelen krijgt dan een verdere inwijding en vanaf dat ogenblik kunnen wij zeggen dat hij werkelijk tot de esoterische orde behoort; voordien zouden we kunnen zeggen dat het iemand was die naar esoterische verlichting streefde en die uiteindelijk gebonden was aan een organisatie, maar die verder nog geen stap verder kwam. In de tijd van Christus zien we dat natuurlijk wat uitgebreider: de beproevingen zijn verfijnder en er bestaan hele labyrinten, waardoor in te wijden personen worden gevoerd, waarbij zij kennis maken met een symboliek van de hel, zij maken kennis met b.v. in een bepaalde dienst met de slangengod, zij maken kennis met de kamer van overvloed, kortom met allerhand beproevingen, en wanneer ze die beproevingen doorstaan hebben, dan krijgen ze de laagste graad van inwijding. Dat valt dan in de plaats eigenlijk van kastijding en zelfkastijding die in vroegere tijd als noodzakelijk werden geoordeeld voordat men ingewijd kon worden. Ook hier echter wil men verder komen. En nu krijgen we daar te maken met hypnose en hypnotische beproeving, waarbij de persoon inderdaad zich zeer sterk moet beheersen om niet van angst bijna onder te gaan of gek te worden; er zijn er dan ook heel wat die die proef niet bestaan hebben. Vandaaruit verdere inwijding in bepaalde levensgeheimen. In de 17e eeuw kennen wij bepaalde groepen die zekere geheimtaal gebruiken. Wij ontdekken daarbij veel Kabbalisten en Alchimisten. Deze terminologie die zij dan ook gebruiken, is over het algemeen van alchimistische oorsprong en verraaft en versluiert begrippen van esoterische aard. Wie ingewijd wordt leert de juiste betekenis van deze dingen kennen, hij leert b.v. de rode leeuw te zien als een bepaalde macht met geestelijke betekenis in plaats van alleen maar een element, en zo kunnen we verder gaan. In deze inwijding zien we iets eigenaardigs: hier is de marteling praktisch weggevallen, ook de ingewikkelde beproeving valt weg en daarvoor in de plaats komt een eenvoudige, maar tijdrovende ceremonie. Bij voorkeur vinden deze inwijdingen plaats in grotten ofwel in afgelegen grote huizen of kastelen. De personen worden in de kelders gebracht of in een grot gebracht en daar geketend. Wanneer zij daar een tijd geketend zijn en gevestigd hebben komt iemand, en op hun vraag naar de waarheid gaat hij voorbij en zo gaat het verder tot dat ze de vraag formuleren - dat is een ceremonie waarbij, de derde maal dan eigenlijk juist is, zoiets als 3 x is scheepsrecht - waarbij de persoon in kwestie dan dus vraagt om de waarheid van een bepaalde groep, en wanneer hij dit gevraagd heeft worden zijn ketenen losgemaakt en wordt door het duister geleid en komt in een verlichte feestzaal. Men houdt daar een groot diner te zijner ere, een grote maaltijd - daar wist men in die tijd nogal raad mee. Die maaltijd die heeft echter één eigenaardig iets: degenen voor wie ze gegeven wordt mag spijs noch drank aanraken. Dat is een erg pijnlijke geschiedenis, maar ook een kwestie van beheersing, vooral wanneer je al een tijdje gevestigd hebt en in een tamelijk onprettige omgeving geleefd hebt. Nu zult U ook begrijpen dat dit allemaal een afkeren is van het bloedige, maar daar staat tegenover dat deze 17e eeuwse, deze magische inwijdingen, want dit karakter hadden ze meestal, vergezeld gaan van het tonen van geestverschijningen. Men houdt er erg veel van b.v. om zo'n nieuweling in een magische cirkel te plaatsen, hij krijgt een machtwoord en hij krijgt een zwaard en moet dan, omgeven door allerhand verschrikkingen, daaruit treden, moet uit de cirkel treden en moet daar deze geesten als het ware te lijf gaan. Wanneer hij dat niet kan, nu, dan is hij meestal wel bewusteloos van de schrik, wanneer hij het wel kan dan heeft hij toch zijn moed getoond en wordt als ingewijde geaccepteerd. Daarnaast bestaat een tweede soort inwijding in deze periode, en deze noem ik bijzonder interessant. Hierbij wordt n.l. een soort examen afgenomen. De kandidaat moet in staat zijn om bepaalde wiskundige en ook bouwkundige formules op redelijke wijze te hanteren en

moet verder in staat zijn om de wijsgerige begrippen van bepaalde dezer theorema's toe te lichten. Wanneer hij dat kan dan wordt hij geaccepteerd en krijgt een opleiding, waarbij we dan heel vaak de cijferleer, althans voorlopig, als het hoogtepunt zien. Van de getallenleer gaat men over tot runenleer en van deze runenleer komt men tot bepaalde geestelijke belevingen. Symbool van deze groepen is over het algemeen de levensboom. Dan kunnen we verder gaan tot Uw eeuw. Zoals U weet bestaan er op het ogenblik bij U orden te over, die U alleen toelaten wanneer U zekere daden van zelfonthouding en zelfbeheersing wilt stellen. Ja, er zijn enkele die nemen zelfs genoegen met gehoorzaamheid. Zij zijn het echter niet die in staat zijn U een werkelijke inwijding te brengen zolang zij U geen zwaardere eisen stellen. Het lijden wordt vaak vervangen door een overpeinzen van de dood en van bepaalde aardige boeken of spreuken. Het is begrijpelijk dat dit voor de uiterlijkheid is, voor de wereld; men geeft U een leefregel, men geeft U bepaalde wereldbeschouwingen, en U moet nu maar zien dat U zover geraakt dat U in Uw geestelijk beleven een nieuwe inwijding waardig bent. U begrijpt misschien wat ik hiermee wil zeggen. In tegenstelling tot vroegere tijden treden de esoterische orden veel meer naar buiten. Met dit naar buiten treden echter hebben zij een soort organisatie rond zich geschapen die weliswaar de gedachten kent, en dan nog slechts beperkt, die de gehele orde beheersen, maar die in de werkelijke geheimen niet of ternauwernood ingewijd worden. Hiermee heb ik dan een paar van die inwijdingen eigenlijk zo'n beetje geschetst. Nu zult U zich afvragen: wat heeft dit eigenlijk voor doel als U dat ons vertelt? Wel, ik weet niet of U een conclusie heeft getrokken, maar als U goed geluisterd heeft dan kunt U gehoord hebben dat ik voortdurend bij elke ceremonie, inwijdingsceremonie, weer terug moest keren op dat ene punt: geen angst voor lijden, een aanvaarden of zelfs symbolisch ondergaan van de dood en verder het leren bepaalde regels en wetten en het hanteren van zekere kennis; daar kwam het uiteindelijk steeds op neer. Dat betekent dus dat, wie op de wereld, op welke weg dan ook, een inwijding tracht te vinden in de hogere geheimen, deze niet alleen kan vinden door zich aan te sluiten bij een bepaald genootschap en trouw zich bezig te houden met al wat dit genootschap hem te zeggen heeft; dit is niet voldoende. Men moet voor alles zelf actief zijn, en ook in deze dagen bestaat het oude gebruik van die vraag, die beslist nog steeds, ook vandaag aan de dag is het zo, dat bij verschillende richtingen - en nu moogt U rustig daar aan de Rozenkruizers denken; inderdaad, die zijn er ook bij, er zijn nog verschillende anderen, inderdaad ja - maar al deze loges en hoe zij zich ook verder mogen noemen, kennen een moment waarop de vraag ofwel de theorie die men ontwikkelt beslissend is voor de verdere inwijding, en het eigenaardige is dat niemand weet wie die inwijders zijn; men kent hoofden van bepaalde groepen, maar het is helemaal niet zeker dat zij het zullen zijn die U in contact kunnen brengen met een andere groepering, met een hogere graad als het ware, ja, het is helemaal niet zeker zelfs dat de graden die men organisatorisch heeft uitgedacht en toegekend, zich in werkelijkheid dekken met de geestelijke graden; die zijn absoluut niet in overeenstemming vaak. Dit is een eigenaardig verschijnsel. Aan de ene kant dus in Uw eeuw een veel openlijker optreden, aan de andere kant een veel diepere en strengere geheimhouding binnen de orde zelf dan vroegere eeuwen gekend hebben. Het is gemakkelijk in Uw tijd om te beginnen aan een esoterische bewustwording en U kunt die bewustwording krijgen, opgediend precies zoals ge wilt: wilt U ze in een sausje van Christelijkheid? Uitstekend! Er is een gelegenheid om op deze wijze de weg der waarheid te vinden. Voelt U er meer voor om dat via de onfeilbare kerk te doen? Uitstekend! Ook deze is U van dienst, zij geeft U ook de mogelijkheid. Wilt U het daarbuiten doen? U kunt het doen op Boeddhistische en semi-Boeddhistische wijze, U kunt het doen op Mohammedaanse wijze, U kunt het doen als vrijdenker, U kunt het praktisch op elke manier doen, voor elke richting is er wel iets en allemaal hebben ze dezelfde waarheid; dat weten de meesten niet. De inwijding betekent, vooral in Uw tijd veel meer dan vroeger, want de werkelijke inwijding brengt met zich mede het begrip dat de schijnbare gedeeldheid niet werkelijk is. Dat betekent dat men U langzaam maar zeker zal gaan uitleggen waarom een schijnbare strijd noodzakelijk is, wil men komen tot zekere resultaten. Ik zeg niet dat de bestuurders van verschillende geloofsrichtingen en de predikers zich alléén daarvan bewust zijn - vaak is helaas het tegendeel het geval, en misschien is het goed dat het zo is - maar de esoterische waarheid, de esoterische inwijding deelt mede: ziet in elke geloofsrichting die waar is, zij het dan ook relatief waar, en die in deze wereld van belang is, een groep die met ons verwant is, hier zijn het de asceten, daar zijn het de broedertjes van een goed leven, hier de mensen die verheffing zoeken in ontbering, daar anderen die het zoeken aan tafel. Inderdaad, dat is zo gek niet. U begrijpt dat al deze verschillen, deze uiterlijke verschillen, niets te betekenen hebben, want degeen die waarlijk de inwijding ontvangt, moet zich immers stellen boven alle verschil in uitdrukking, en degeen die zich onthoudt is voor de ingewijde een evengrote dwaas als hij die zwelgt, degeen die de vreug-

de najaagt is evenzeer een dwaas als hij die ze verwerpt, of zij. Het is een eigenaardig iets, en in Uw tijd heeft die inwijding me wat hoofdbrekens gekost, vooral omdat het helemaal niet in onze bedoeling ligt om voor U een speciale inwijding in te stellen, maar we U toch in de gelegenheid willen stellen om een aantal gegevens die U daarbij te pas zouden komen, indien U een bepaalde richting zoekt, te verstrekken. Dit is uiteindelijk het doel van de serie lezingen waarvan mijn betoog slechts een inleiding is. En nu wil ik U eens een paar dingen gaan zeggen. Inwijding is allemaal heel mooi en heel goed, maar de werkelijke geheimen, het werkelijk kennen der wetten in niet iets dat overgeleverd kan worden van persoon op persoon, het staat geschreven in geen enkel boek; het kennen van de grote waarheid en van het grote wachtwoord is mogelijk, maar men kan het niet verwerven door een ander. Wanneer U vandaag het wachtwoord zou kennen en U zou het mededelen aan een ander, dan zou U het waardeloos maken, het zou geen wachtwoord meer zijn. Het wachtwoord, het geheim der waarheid vindt voor ieder een andere uitdrukking en toch is het altijd gelijk. Dat is eigenlijk het grote geheim van de werkelijke inwijding. De werkelijke esoterische inwijding die kunt U vinden, mijne vrienden, in of buiten Uw groeperingen of orden, U kunt ze vinden in de steden, op het land, waar U maar wilt, de werkelijke inwijding is een geestelijke strijd die U zelf moet strijden en de inwijder is een stem die in U spreekt - niet de stem van de geest - een stem van iets hogers, schoners en krachtigers, de stem van een levende kracht die plotseling tot deel van Uw bestaan wordt. Dat is het geheim van de inwijding in Uw dagen. Er zijn zovele wegen dat zij vaak voor de mensen tot doolhof worden. Wees niet dwaas en ga niet van de een naar de ander, omdat die vlugger resultaten, succes belooft, denk niet dat iemand in staat is, onverschillig of dit nu door Yoga-training gaat of op een andere manier, om U bij te brengen de werkelijke grote en belangrijke dingen, denk niet dat voor geld en goed of met een geringe onthouding alleen verworven kan worden het werkelijke van een inwijding, het grote geheim dat U vrij maakt; U kunt dit alleen vinden in Uzelve en nergens anders. En wanneer U dit begrepen heeft, dan kan ik eigenlijk zo langzamerhand deze inleiding als besloten achten, want ik heb mijn best gedaan om het U duidelijk te maken, en ik kan het niet beter en duidelijker voor U zeggen. Ik heb U gezegd wat de beproevingen van de geest zijn. U heeft het op schrift kunnen verwerven. Als het U interesseert: lees het na, dag na dag, kijk naar Uw eigen leven en U zult Uzelve terugvinden op diezelfde gang van inwijding, U zult zeggen: ja, dat is bij mij het geval en het is zo. Voor U allemaal, voor deze hele mensheid is het ogenblik aangekomen dat de inwijding een noodzaak wordt, dat het leven meer en meer jaagt en zweept en dwingt. Wordt bereid, stel U open voor het goddelijke, want anders gaat het niet meer. Ik heb U gezegd wat het ritueel was en dat was eigenlijk een gezellig praatje en dat geeft zijn werkelijke waarde ook weer. Symboliek is mooi, is prachtig, is wonderlijk, maar symboliek kan niets betekenen als gij er de waarde niet aan geeft. Leringen, hoe wonderlijk schoon in theorie, zijn absoluut van generlei belang, van nul en generlei waarde wanneer gij ze niet beleeft. Bibliotheken vol met grote wijsheid kunnen U hoogstens tot een dwaas maken indien U niet - en dat is het voornamelijk - zelve weet wat U wilt. U weet dat aan U allen regelmatig bepaalde beproevingen worden opgelegd, maar weet ge het waarom ook? Indien ge weet waarom, dan zult gij begrijpen: de enige waarheid is de waarheid die ik in mij vind, de enige kracht is de kracht die in mij leeft, al het andere kan ik niet begrijpen of bereiken. En zo hoop ik dat ik zelfs met deze simpele inleiding iets bij heb mogen dragen tot Uw begrip omtrent inwijding en geestelijke waarde. Wanneer U hierover vragen heeft te stellen, of opmerkingen te maken, verwijs ik U naar de "vragenrubriek". Ik laat het woord over aan de tweede spreker van de avond. Goeden avond.

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdagavond (8 uur) in het Gebouw "KEN U ZELVEN", de Ruyterstraat 41, d e n H a a g.
Bezoekt deze regelmatig en introduceer zoveel mogelijk Uw vrienden en kennissen, voorzover zij serieus van ons werk willen kennismaken.

Goeden avond vrienden,

Het eerste onderwerp dat heeft U gehad en nu komen we aan het tweede onderwerp en dat tweede onderwerp is er eentje naar Uw keuze. Vertelt U nu maar eens: waar gaat het over?

- x Zoudt U zo goed willen zijn, deze avond als onderwerp van behandeling te kiezen: Het laatste avondmaal, waar Jezus bij de verschillende handelingen de woorden gebruikte "dit is mijn lichaam" en "dit is mijn bloed", evenals "zo vaak gij dit doet, doet dit tot mijne gedachtenis". Er is zoveel verwarring in de religie ontstaan als gevolg op deze woorden, dat het volgens mij wel de moeite loont, dit uitvoerig te behandelen.
- Ja, daar kan ik nu werkelijk inkomen, want dat is een aardig probleem, en wat meer zegt: het is een belangrijk probleem. Toen Jezus dat laatste avondmaal

nam - nu moeten we goed begrijpen: dat was eigenlijk een rituele maaltijd - het was een Paasmaal, Hij vierde het Paasfeest, en daardoor werden bepaalde spijzen opgedragen. Hij had eigenlijk een keuze uit zoveel dingen dat als Hij werkelijk Zichzelf had gezien zoals sommige religies Hem zien, als Het Lam Gods, dan had Hij toch beter het Paaslam aan kunnen wijzen, nietwaar? Maar Jezus probeerde in deze maaltijd, voor het laatst als het ware, Zichzelf te karakteriseren voor Zijn volgelingen. En dan komt Hij tot een keuze die ons wat eigenaardig aandoet, want wat gebruikt Hij? Brood, doorgewoon brood, ongezuurd brood; dat ongezuurde, nu ja, dat komt vanwege het Paasfeest. En Hij gebruikt wijn, tenminste wijn zoals ze daar in die landen drinken d.w.z. het is een flinke plens water met een scheutje wijn erin. Nou, waarom dan eigenlijk dat gezien als een karakteristiek van Hemzelf? Hij vestigt er uitdrukkelijk de nadruk op, Hij zegt: denkt er om dat is Mijn lichaam, denkt er om dat is M'n bloed. Daar moet Hij werkelijk wat mee voor hebben, want anders kan Hij dat toch zo niet doen. En wat dat betreft zijn de overleveringen wel zo eensluidend dat we er wel zeker van kunnen zijn dat als Hij bestaan heeft, dan heeft Hij dat gezegd ook. En dat Hij bestaat dat geloven we toch allemaal wel zo langzamerhand. Nou, waarvan is eigenlijk brood het symbool, waar wordt het uit gemaakt? Uit graan, en wat is graan? Ja, graan is de vrucht der aarde, het is eigenlijk het leven van de wereld. En wat is dan wijn, wat is water? Wijn, ja als je het goed bekijkt, dan is het eigenlijk het sap, dat zijn de sappen der aarde gegist in de zon, gerijpt en volzoet geworden en die worden dan op een bepaalde manier bereid, dat is waar. Wat is water? Is water eigenlijk niet de levende kracht van de hele wereld, kunt U zich een leven zonder water voorstellen? Dat gaat niet. Dus, als Jezus dat zo nadrukkelijk zegt, dan vereenzelvigd Hij eigenlijk Zich met iets, dan zegt Hij: kijk, de vruchten der aarde zijn van Mijn lichaam, en de sappen der aarde die zijn van Mijn bloed. Zou Hij soms bedoeld kunnen hebben - het is maar een vraag natuurlijk - maar zou Hij soms bedoeld kunnen hebben dat Hij de geest der aarde is, dat Hij het leven van deze wereld is? Natuurlijk, dan valt er een hele hoop weg, want ja, een Kind Gods, een Zoon Gods, ja natuurlijk blijft Hij dat, maar daar valt toch wel iets van weg, ik bedoel Hij zetelt niet meer in een hemel, maar Hij leeft in de wereld; Hij leeft als het ware vandaag aan de dag in alle mensen, in alle planten, in alle dieren, Hij is het leven van deze wereld. En omdat Hij dit leven met liefde zou willen corrigeren en niet met het grove geweld, omdat Hij de mensen niet tot marionetjes wil maken, daarom komt Hij op die wereld, vervult Hij als het ware de goddelijke taak om bewustzijn te brengen op Zijn manier, komt in de wereld om de mensheid vrij te maken van, ja, eigenlijk ook van de erfzonde, van al die verkeerde begrippen die ze in de loop van de eeuwen zichzelf hebben eigen gemaakt. Hij komt de mensen verlossen van zichzelf. En nu gaat Hij dit dan bevestigen. Ja, en als Hij de geest van de aarde is, dan leeft Hij in alle dingen, en dan weet Hij ook precies wat Hem te wachten staat, dan weet Hij heus wel heel goed dat zodadelijk delen van Hemzelf als het ware zullen komen en zullen vergaderen met Lucas en dat ze Hem voor een paar zilverlingen zullen kopen. Ja, dan wil Hij toch eventjes Zijn wezen uitdrukken, dat degenen van Zijn leerlingen die Hem begrijpen, die aan al die leeringen wat gehad hebben, dat die zullen weten dat Hij altijd bij hen is, dat het niet zo maar eens, nu ja, een aardige vriendschapsmaaltijd is, maar dat hij werkelijk Zijn symbool wil geven waardoor ze voortdurend zich eraan kunnen herinneren, voor zichzelf kunnen weten: kijk, Hij is wel weggegaan de Meester, maar Hij is er toch nog, kijk de aarde draagt Zijn koren, druiven rijpen, de bomen hebben hun blad, de dieren gaan over de wereld, de Meester leeft. En daarom zegt Hij dat zo uitdrukkelijk, tenminste zoals ik dat heb kunnen begrijpen en zoals ik dat gezien heb. En wanneer Hij dat dan zo zegt, dan gaat Hij zelfs verder, want we kunnen rustig zó zetten dat Hij zegt: neemt en eet, Hij deelt het hun uit, breekt het brood met hen, dat is een gebaar van broederschap. En dat is een eigenaardig gebaar, want ik weet niet of U bekend is in het Oosten, maar als ze daar zout met je gegeten hebben en het brood gebroken, dan ben je de gast. Jezus drukt voor het laatst nogeens tegenover Zijn leerlingen uit: denk erom, jullie zijn gasten in Mijn huis, maar alles wat Ik heb dat geef Ik jullie, Ik laat jullie niet in de steek, kijk nu maar hier, neem dit, neemt dit brood dat gebakken is van de vruchten der aarde, want dat is Mijn lichaam. En hier, drink een teug wijn, wijn vermengd met water, verkoelend, krachtgevend, rust brengend, drink. Dat is Mijn bloed, Ik ben de geest van de wereld, door de scheppende kracht heb ik als één Mijn schepselen mogen leven op deze wereld en ik heb mogen zeggen: dit is de weg, op dit ogenblik is voor jullie dit de weg en anders kan het niet. Ja, kijk eens, als we het zo bezien dan krijgt het ineens zin en dan is al dat gevecht over een avondmaal of over een communie eigenlijk een beetje dwaasheid. Dan krijgen we natuurlijk meteen het verweer: ja, maar Jezus is in het sacrament tegenwoordig. Zeer zeker is Hij erin tegenwoordig, maar niet alleen door de sacrale handeling, Hij is er tegenwoordig omdat men geniet van de gaven der wereld, de gaven van die goeie vruchtbare rijke aarde in Zijn naam. En we zouden eigenlijk kunnen zeggen: je hoeft daar helemaal niet alleen maar brood en wijn te gebrui-

ken; dat hebben de eerste Christenen dan ook niet gedaan. De eerste Christenen die kwamen bij elkaar in een lokaliteit en de één die bracht wat vruchten mee en de andere wijn en een derde had misschien alleen maar een kruik met bronwater en een vierde had brood en een vijfde had olie en samen hebben ze dat genomen. Maar terwijl ze het namen, die maaltijd, hebben ze altijd weer teruggedacht aan die ene maaltijd toen Jezus met Zijn discipelen aan tafel zat en toen Hij dat vreemde woord tot hen sprak, want zij wisten wat het betekende; daarom konden ze ook zo werkelijk geloven, daarom konden ze er zoveel voor geven en opofferen. En op een gegeven moment waren ze het wel weer eens even kwijt, dat gebeurt iedereen. Dan denk je: ja, maar hoe kan dat nu? Al deze dingen in deze wereld, zouden die dan allemaal doortrokken zijn van Jezus' geest? Ja, natuurlijk. Ik geloof het wel maar ik zie er niets van. Nu ja, en dan krijg je zo van die dingen van: Heer helpt Gij mijn ongelooft. Dat is begrijpelijk. Maar dat avondmaal, als je dat werkelijk eerlijk neemt, of wanneer je alleen maar onder elkaar eerlijk en overtuigd het brood breekt in de naam van Jezus als een liefde voor de hele mensheid, nu ja, dan ben je in contact met Hem. En je ziet zo vaak in die kerken en die religies zo van die foutieve gedachten eigenlijk, de één die beweert: alleen wanneer op deze wijze een sacrale handeling wordt verricht dan is Jezus in ons midden. Nu ja, dan zeggen ze dus tegen Jezus eigenlijk zoveel als: hoor eens jongen, je hebt nu wel aardige kletspraatjes verkocht in je leven, maar wij hebben organisatorisch vastgesteld dat voor de goede orde het alleen bij ons kan gebeuren en anders niet en alleen onder die omstandigheden, want Jezus heeft gezegd: "waar drie of meer in Mijn naam vergaderd zijn, daar ben Ik in Uw midden" met andere woorden Hij is er altijd, wanneer men maar aan Hem denkt. Jezus die heeft dat zo heel aardig gezegd, altijd weer: "God is niet ver weg", en hij heeft gezegd: "Ik zal met U zijn tot het einde der tijden". Hij wist het wel, is Hij eigenlijk niet het leven van de wereld? Maar Hij moest dat voor de mensen begrijpelijk maken en daarom koos Hij dit symbool, het symbool van de vruchten der aarde, de sappen der aarde, deze beide dingen die voor de mens een noodzaak zijn, zonder welke hij niet leven kan. En toen heeft Hij gezegd: "kijk, dit is Mijn lichaam, en dit is Mijn bloed, eet en drink dit nou, en wanneer ik niet meer bij jullie ben, doe dat dan en denk aan Mij". We behoeven het niet in die plechtige stadhuisswoorden te zeggen, Jezus heeft het in Zijn tijd ook niet in stadhuisswoorden gezegd, Hij heeft het gezegd als een mens tegenover mensen, want dat wilde Hij zijn op dat ogenblik. Hij heeft gezegd: denk aan Me, vergeet Me niet, waar je ook bent, waar je ook gaat, een druppel wijn, een kruik water, een stukje brood, dat is er altijd wel. Wanneer je dan iemand ontmoet, die ook gelooft in de goddelijke liefdewet, die gelooft in deze nieuwe kracht die er op aarde bestaat, nu ja, neem dan samen een teug, breek het brood en denk aan Mij." Eigenlijk gek dat de mensen nu over zoiets, zo ontzettend veel heibel kunnen maken, vindt U ook niet? Waarom eigenlijk? Jezus is uiteindelijk toch wel wat meer dan een of ander propagandamiddel, of een monopolie van een of andere instelling; Jezus is toch wel wat meer dan alleen maar wat gekrakeel over woorden en de uitleg daarvan. Hij heeft het toch zo duidelijk gezegd; waarom moet daar al hand theorie aan verbonden worden, waarom moet dat allemaal zo ingewikkeld zijn? Neem en eet, neem en drink, dat is het vlees en het bloed van de wereld, het beste wat ze geven kan; een mens kan niet meer geven dan z'n vlees en z'n bloed., de wereld kan niet meer geven dan haar vruchten en een koele drank en zonder dat kun je niet leven; die dingen die heb je nodig, maar daarom behoef je er nog niet om te vechten, waarom zou je gaan vechten over dergelijke dingen, waarom al die verwarring waar U over spreekt? Is dat nu nodig? Als men het gelooft op een katholieke manier, goed, doe het katholiek, als U het gelooft op een protestante wijze, orthodox of vrijzinnig, doe het op die manier. En wanneer U misschien niet naar de kerk gaat, ach, is brood niet een deel van Uw dagelijks voedsel? Breek dan eens een keer zo'n stukje brood ter gedachtenis aan Hem die voor deze wereld betekent het werkelijke leven. En dat kunnen de mensen nu maar niet verwerken schijnbaar. Ze maken òf van de mens Jezus een God, òf ze maken van de Christusgeest die Hem tot werktuig uitverkoren had, maken ze een of andere, nu ja, opgewonden Profeet, een Wijsgeer. Hij is meer dan alle twee die dingen, Jezus is het voertuig geweest van de goddelijke geest die in deze wereld leeft, de levende kracht waar U elke dag uit put, zonder Hem kunt U niet bestaan. Daar behoef je niet over te vechten, daar behoef je geen woorden over vuil te maken, en het is waardig en passend dat de mens dat niet vergeet. Maak er geen dogma van en maak er niet de een of andere grootse plechtigheid van, stel het niet vast in artikelen, artikelen van geloof en artikelen van ceremonie, maak er geen uitgebreid ritueel van. Ik geloof dat als het daar op aankomt, dat degenen die Jezus het dichtst benaderen misschien wel een paar eenvoudige landlopers, zwervers of boeren zijn, die in de middag, wanneer de zon warm is, op het land een ogenblik gaan zitten en die samen een snee brood nemen en delen en een slok water erbij drinken. Ik geloof dat die dichter

bij het werkelijke avondmaal zijn vaak dan al degenen die er zo'n ophef van maken. En het avondmaal, vrienden, dat moet je goed begrijpen, of de communie - zo je het noemen wilt - is niet alleen maar een ceremonie, het is niet alleen maar een wonder van een ogenblik, het is alleen de herinnering aan het wonder dat elk ogenblik weer gebeurt, dat altijd gebeurt en dat nooit ophoudt, in ons allemaal, waar we ook zijn en hoe we ook leven, in welke sfeer en in welke richting we ook streven, God elk ogenblik bij ons is en dat zolang als we op de wereld zijn, dat we alleen maar dóór de wereld, door het goede van de wereld, kunnen komen tot de levenskracht die meer is dan dat, tot de Vader, tot God. Dat is eigenlijk het hoogtepunt en daarom is Jezus ook de weg en de waarheid en het leven; de weg, want de wereld betreedt de geest in het voertuig, haar gegeven om te leren. En de waarheid, want de wereld confronteert U met dingen die voor U werkelijk zijn, die niet zo vervlieden in een droom als vaak in de wereld gebeurt, en het leven. Want hoe zou iets kunnen zijn op deze wereld, als die goede aarde niet alles had gegeven om dat leven mogelijk te maken? Is het zo vreemd? Natuurlijk, er zullen er wel bij zijn die zeggen: nu zit je ketterij te verkondigen, maar ik geloof meer in Jezus en in de persoon Jezus, die wij soms eens kunnen zien en ontmoeten, en in de Christus, Jezus Christus, die ook in deze persoon leeft, maar die leeft in de hele wereld. En nu heb ik natuurlijk eigenlijk niets gedaan om al die strijdpunten op te lossen, want ja, er is geen strijdpunt. Die strijdpunten en die verwarring tussen al die kerken, ach, dat is eigenlijk vaak meer een prestigekwestie, dat is een kwestie van, nu ja, van de zaak opvatten, maar de kern blijft toch gelijk. Wat geeft het hoe je je realiseert dat de kracht van het leven altijd bij je is, wanneer je het je maar eens realiseerde. Daar gaat het toch om? Nu, nu heb ik een hele wijsgerige beschouwing weggegeven, vrienden, en als er iemand wat op te zeggen heeft, dan vertelt hij het maar.

x Naar aanleiding hiervan zou ik willen vragen: dan is het toch eigenlijk niet zo nodig om te communiceren?

- Ach, wat wil ik daar nu van zeggen? U zegt: het is niet nodig. Ik zou zeggen: het is zo hard nodig dat je eigenlijk van elke maaltijd een soort communie zou moeten maken, een soort contact met het goddelijke. Maar als U bedoelt: is het nu nodig om elke dag naar de kerk te draven, nietwaar, eventjes te kijken dat je vooral je knieën geen zeer doet en dat je ze niet vuil maakt, plomp op de bank te vallen, met je gezicht in je handen om nog een ogenblikje na te doezelen en vliegenreigers slaande naar een communiebank toe te wandelen, dan zeg ik: nu, laat dat maar liever, want als je op zo'n manier iets dergelijks beleeft, dan kom je met al je vroom gedoe ook geen cent verder, maar als U erin gelooft en als U opgaat in deze gedachte, juist door het ceremoniële, wat hinderen de middelen? Stelt U zich nu eens voor dat U met alle geweld hier van den Haag naar Leiden toe moet. Kan het U nu eigenlijk veel schelen hoe U er komt? Als je de trein niet kunt krijgen, nu ja, dan probeert U een auto te krijgen, en krijgt U die ook niet, dan probeert U te liften, maar gaat dat ook niet, dan kijkt U of U een fiets heeft, en als het niet anders gaat, wilt U het op rolschaatsen ook doen, nietwaar. Het gaat er niet om hoe je het doet, als je er maar komt. Het gaat er niet om of U nu communiceert of dat U het avondmaal neemt, of dat U op een andere wijze dit contact met Jezus vindt en zoekt, het gaat erom dat het contact tot stand komt, dat is de kwestie. Als dat communiceren U niets doet, dat het voor U een vrome sleur wordt of voor een ander een vrome sleur wordt, dan zeg ik: nu, schei er in Godsnaam mee uit, dan kun je beter wat anders doen. Het moet iets zijn wat je kunt beleven, het werkelijk kunnen zeggen: ja, nu heb ik ineens eigenlijk zo het gevoel dat God toch erg dicht bij mij is, nu heb ik toch werkelijk het gevoel dat er iets, ja, een soort stilte in me is een ogenblik, er is iets heiligs. Als je dat nu maar voelt dan is het goed, en hoe die stilte dan komt en hoe je dat ervaart, ach... En daarom zeg ik: voor de één kan het heel goed zijn om te communiceren en voor de ander die het alleen maar doet omdat het zo goed staat, of omdat vader of moeder daar nu eenmaal altijd zo op staan, of omdat je mijnheer Pastoor te vriend wilt houden, nu ja, dan zou ik zeggen: schei in Godsnaam uit met die comédie, want het is een belediging van alle grootse krachten die er zijn in het Al. Nu, ik hoop dat ik antwoord heb gegeven. Geen liefhebbers meer? Ja, over dit onderwerp natuurlijk alleen. Nu, dan ga ik nog eventjes de paar laatste woorden er achteraan knopen en dan kunt U gaan pauzeren. Ik hoor dit nu zo heel plezierig aan en ik merk zo, als ik U zo bekijk, aan Uw uitstraling, dat er een hele hoop bij zijn die me verduveld goed begrepen hebben, die weten wel waar ik naartoe wil, maar nu vraag ik me af: hebben jullie dat eigenlijk niet allang geweten? Ik heb het nu wel aardig tegen jullie gezegd, maar weten jullie het zelf eigenlijk niet net zo goed? Nu ja, nu zijn er verschillenden die zeggen: ja, je hebt wel gelijk. Degenen die dat gedacht hebben, die zou ik maar één ding willen vragen: waarom heb je het dan niet gedaan? Ja, zonder gekheid. Het klinkt nu allemaal zo mooi en we hebben ineens zo'n gewijde sfeer. Dat vind ik allemaal heel aardig, ik ben er erg mee gevleid. Ik heb het eerlijk precies gezegd zoals ik het zie en zoals ik het voel.

Er is hier en daar wel een klein protestje, maar dat is nu nog niet zo erg. Maar al diegenen die dat nu zo vinden, die zeggen: "ja, je hebt gelijk", probeert U het eens een keer. O zegt U: ja, we hebben toch weer genoten van die mooie redevoering en, nu ja, de rest dat laten we dan maar. Want als we nu even de puntjes op de "i" willen zetten, voordat we overgaan tot het lichtere deel van de avond - U weet wel; koffie als je het betalen kunt en een kletspraatje als je het niet betalen kunt - dan zou ik dit willen zeggen: als U denkt dat er een klein beetje, al is het nog maar zo'n klein pietseltje, waarheid schuilt in wat ik hier gezegd heb, probeer het eens een keertje voor jezelf, laat eens een keer die kracht van het leven, laat die Christusgeest, Jezus als je het zo noemen wilt, laat die tot je komen, herdenk Hem en herdenk Hem in die daad van broederschap waarmee je eigenlijk een vrijbrief geeft aan de mensheid tegenover jezelf, door het brood met ze te breken. Beschouw dat broodbreken niet alleen als een ceremonieeltje zonder meer, maar begrijp goed dat het in Zijn tijd was de daad van de gastheer die zich voor zijn gast verantwoordelijk stelde, niet zomaar iets, maar dat is een gebaar dat zegt: als je schulden hebt, bij wijze van spreken, als je m'n eigen kind doodt, je bent m'n broeder en je hebt m'n gastrecht, je hebt m'n brood gegeten; zolang als je onder m'n dak bent zal ik je niets doen. Een beetje gek vindt U misschien zo'n opvatting, maar dat betekent het eigenlijk als je dat brood breekt met een ander. Probeer dan een klein beetje van het goddelijke in U te voelen, maar begrijp ook dat U daarmee een daad stelt die, in de zin waarin eens dit brood gebroken werd, een verplichting betekent die U op zich neemt. En doe dat dan ter gedachtenis aan de Man van Golgotha. Ik geloof dat Hij ermee tevreden zou zijn, dat Hij er erg gelukkig mee zou zijn, en ik geloof dat de levensgeest en de levenskracht zelve haast zou willen jubelen, zou willen tintelen door alle leven, elke keer wanneer er een mens is die dat doet. En als jullie dan toch bezig zijn, denk ook eens een keertje aan al diegenen die in de beroerdigheid zitten en die er niet bij kunnen. Er zijn een hele hoop mensen en geesten die zichzelf van het leven afsluiten, die het leven niet meer willen kennen en erkennen, die wezens die voorzichzelf in de somberheid van hun pessimistische schijnwereldje leven. Denk daar ook eens een keer aan, vooral wanneer je gelukkig bent, denk dan aan al die ongelukkigen en probeer er eens eentje een klein beetje wakker te schudden. Nu, en als je het doet, bedankt, want ik ben ook in die richting bezig. Goeden avond.

VRAGEN, welke nimmer een persoonlijk karakter mogen dragen, kunt U schriftelijk inzenden aan J.L.Buitendijk, Buys Ballotstraat 11, den Haag.

U zult dan te zijner tijd in de VRAGENRUBRIEK het antwoord kunnen vinden.

Goeden avond vrienden,

Nu, VRAGENRUBRIEK. U weet het wel: op zuiver persoonlijke vragen en problemen geven we toch geen antwoord, dus die vraagt U vanzelf al niet. Nu, voor de rest kunt U vragen wat U wilt, ook over de vorige onderwerpen, want ik heb opdracht gekregen om event. daarop ook verder in te gaan, dus U kunt het zelf verder bekijken.

- x Is het noodzakelijk dat de ziel van een afgestorvene een medium behoeft om b.v. de mensen in deze zaal te kunnen zien?
- Nu ja, het antwoord is heel begrijpelijk natuurlijk: we hebben er geen medium voor nodig. Voor ons is eigenlijk een medium een zekere beperking van ons waarnemingsvermogen, maar daar staat tegenover: we zien U niet precies zoals U zichzelf ziet, hoor. Nu ja, nu zien de meeste mensen U niet zoals U zichzelf ziet, dus als het daarop aankomt maakt het niet zoveel uit. Maar ik bedoel maar, we zien dus niet de één als een grote schoonheid, nietwaar, en we zien de ander niet als iemand met een kaal hoofd en de volgende weer als iemand met een welige haardos, maar we zien zo echt eigenlijk de binnenkant van de mensen, we zien de uitstraling van de mensen, dat is dat deel van de mensheid wat in onze wereld komt; daar hebben we heus geen medium voor nodig. Maar ja, weet U wat het beroerde is? Wij zien U wel, maar U neemt ons over het algemeen niet waar, en het is erg moeilijk om met U in contact te komen en werkelijk eens zo te zeggen wat je op je lever hebt. Daarom hebben we een medium nodig. Voorlopig. Binnenkort dan zal de wereld wel een klein beetje gaan veranderen. Nu, en wie weet bent U vandaag of morgen zover, nietwaar, dat er helemaal geen seance meer wordt gehouden, maar dat ik heel rustig bij U op bezoek kom, dat ik zeg: nu lui, ik kom van de Orde der Verdraagzamen, wat zijn de vragen voor het fonds vandaag? Nu ja, het is maar een aardigheidje natuurlijk, maar het kan. U moet heel goed begrijpen dat er op het ogenblik voldoende ontwikkeling is van de helderziendheid in de wereld, en dat is één van de dingen die nodig zijn. Wanneer iemand daar verder in doorgaat en daar verder in gaat leven, nu ja, dan krijg je de beste resultaten, dan lopen onze werelden ineen. Dat wilde ik maar zeggen. De volgende vraag a.u.b..
- x Openbaringen 16 : 14 t/m 16 stelt Armageddon de plaats van "den krijg van dien

grooten dag des almachtigen Gods" in het vooruitzicht. Armageddon zal dus zijn een duidelijk uitgesproken opstand tegen God, Zijn dienst en Zijn volk. In Armageddon zal dus, naar Bijbelse opvatting, de grote eindoorlog plaatshebben, waarin Satan en zijn trawanten zullen worden verslagen. Daarna komt dan het Duizendjarig vredesrijk, het z.g. millennium. Hoe denkt men in Uw sfeer hierover? Mede in dit verband verwijst ik naar Openbaringen 12 : 12 "want de duivel is tot U afgekomen en heeft grooten toorn, wetende dat hij eenen kleinen tijd heeft", m.a.w. de duivel weet dan dat zijn rijk spoedig ten einde is.

- Nu ja, ik zou zeggen: die dingen zijn toch heel begrijpelijk. Uiteindelijk, je kunt met het verwekken van chaos maar tot een bepaald punt gaan, en wat men over het algemeen "de Duivel" noemt, dat is uiteindelijk de geest van de chaos, de geest die afbreekt, en vaak meer nog de geest die afbreekt in de mensen dan de Duivel zelf, want de Duivel die kan niets doen als de mensen hem niet helpen, dus het is begrijpelijk dat die op het ogenblik zoekt naar bondgenoten. En men heeft al heel vaak gedacht: dit wordt nu toch wel die laatste grote slag. Dat hebben ze in '14/'18 gedacht, maar ze hebben het in '70/'71 ook al gedacht, nietwaar, en we kunnen nog wel verder gaan, de Krimoorlog was ook al zoiets. Elke keer heeft men geprobeerd om een menselijke oorlog te plaatsen in deze grote strijd, maar dat is niet waar. Armageddon of Armageddon, hoe U het ook zeggen wilt, is een plaats die niet gelegen is op deze wereld als een feitelijk oord - dat moet U zich goed in de oren knopen - dat is niet een plaats waar U met het spoor naartoe kunt gaan om eens even te gaan bekijken. Het slagveld waarop de grootste slag aller eeuwen wordt uitgevochten is het menselijk hart; in de mens is de strijd en op het ogenblik is het heus zo, dat de duivel zeker rondgaat met een grote toorn, want U weet zelf wel wat U allemaal te kankeren heeft en hoe vaak U de zaak in elkaar zouwt willen trappen. En een enkele keer dan laat U werkelijk zich eens eventjes gaan, dan slipt er even iets, en dan zegt U: nu ja, laat toch al die zoetekoek lopen, laat ik nu eens een keertje het mijne doen, wat geeft het nou of ik ja, b.v. om nu maar iets te noemen: de belasting ontduik, en wat geeft het nou dat ik een medemens ongelukkig maak, ik heb toch ook recht om te leven? Misschien zegt U: ja, dat is bij ons niet. Goed, alle aanwezigen uitgesloten, automatisch, maar hoe staat het op het ogenblik? Heeft U wel eens een automobilist gadegeslagen zoals een uitstraling, als hij op de weg zit? 't Zijn hele, hele aardige lieden, totdat ze erin zitten, en dan is elke voetganger een soort vrijwild geworden, elk stoplicht een gehate vijand, die je nog juist voorbij kunt rennen en dan is de hele wereld eigenlijk een heel ding dat je offeren kunt aan het feit dat je in een wagen zit en dat je haast hebt. U zult zeggen: dat is geen teken van Armageddon. Toch, dat is de strijd van de zelfzucht, dat is een klein symptoom, maar dat gaat aan alle kanten zo. En zo wordt er eigenlijk in de wereld op het ogenblik een strijd gestreden, we zouden kunnen zeggen: die slag is eigenlijk al aan de gang, de voorhoedegevechten die zijn allang geweest en het gaat er nu alleen maar om of U vandaag aan de dag U kunt voegen naar de hemelse heirschaaar, dus Michaël met zijn blinkend zwaard en al zijn hemelse krijgslieden, of beter gezegd: de geest van het goede, de geest die aan God wil gehoorzamen, of U die een kansje geeft, en dan gaat het best met U, dan vindt U het millennium, dan vindt U de vrede. En ja, als U het niet doet, nu, dan gaat U ten onder, daar is niets aan te doen. En zo staat het met de hele wereld. Dat is nu eigenlijk die beruchte slag. De mensen hebben altijd gedacht dat het een slag is die zo, nu ja, ergens op een gegeven ogenblik tussen twee enorme legers zou worden uitgevochten, nietwaar, waar dan Josje Pek aan de ene kant met zijn drietand aan zou komen stormen en aan de andere kant Michaël met zijn zwaard. Nu ja, U begrijpt onder de hand wel dat dat niet meer mogelijk is, die wapens zijn ouderwets geworden. Wat is tegenwoordig het wapen dat gebruikt wordt door het kwaad? Het vergif van de geest. En nu kunt U toch nagaan met welke wapens deze slag wordt uitgevochten, de slag die heel veel mensen geestelijk dood maakt en die aan de andere kant een hele hoop het leven schenkt. Maar wanneer eenmaal die vrede gewonnen is in de harten der mensheid, dan zal er ook geen enkele geest meer in de duisternis gebonden zijn, dan zal alles herleven, dan hebben ze nog een keer de kans, dan kunnen ze zeggen: "we doen mee, wij willen het goede, wij willen het goddelijke verwerkelijken", of "we geven er de brui aan, want ik heb het vroeger zo gedaan en m'n vader heeft het zo gedaan en ik doe het ook zo". En degenen die dat doen, nu ja, die komen dan bij het Laatste Oordeel terecht, en dan is er geen wereld meer om te vluchten, die wereld is foetsj, die is verdwenen. Er zijn nog andere werelden en daar kun je weer helemaal opnieuw beginnen. Begrijpt U, dat is eigenlijk de geschiedenis die daarin staat, en als U dat wilt vergelijken bij Openbaringen dan zult U vinden dat het daar onder de symbolen verscholen, precies zo in staat. Ik hoop dat U het met me eens bent. Als U het niet met me eens bent dan zegt U het maar. Nu, ik ben altijd blij dat ik net zo precies ben als de reclames van sommige horloges beweren dat die horloges zijn. Ik dank U zeer.

- x Ik zou graag iemand die hier niet aan gelooft willen overtuigen dat reïncarnatie werkelijk bestaat. Die persoon is erg goed thuis in het Nieuwe Testament en zegt dat Jezus hier nooit op gewezen heeft. Is dat zo? Ik weet als reden van mijn geloof niets anders aan te voeren dan dat dit een innerlijk weten is en dat, waar ik de wet van oorzaak en gevolg logisch vind, reïncarnatie voor mij een vaststaand feit is.
- Nu, en daarmee heeft eigenlijk de vragensteller alles gezegd, want per slot van rekening die ander die merkt het vanzelf wel. Maar als U het wilt weten: in het Evangelie wordt er ook op gewezen dat er zijn die terugkeren, evenzeer in het Oude Testament. Er staat van verschillenden uitdrukkelijk vermeld dat zij terug zullen keren: Elia, Johannes de Doper. Wie zijn er nog meer? Jezus zelf, nietwaar, er staat ook bij dat de doden opgewekt kunnen worden, wat toch ook een soort reïncarnatie zou inhouden, een hernieuwd in de stof leven. En dan zou ik die persoon verder willen vragen: als je dan op het positieve standpunt gaat staan "het staat nergens in", dan ga ik ook op een positief standpunt staan, en dan zeg ik: er staat nergens dat het niet zo is. Begrijpt U? Maar ik voor mij, ik zie niet in waarom U er iemand van zoudt willen overtuigen, is dat nodig? Zo'n mens komt heus wel tot het bewustzijn. We moeten geen ruzie gaan maken als het niet nodig is, per slot van rekening, U kunt er wel over gaan vechten, nietwaar, of U later een lange of een korte neus krijgt, maar er is een ander en die ander zegt: "ja, maar ik weet zeker, je krijgt een lange neus", en U zegt: "nee, ik krijg een korte". Nou, weet U wat U dan misschien krijgt? Reuze ruzie. En zo gaat het nu met die reïncarnatie precies hetzelfde. Geloof me, deze dingen zijn aardig, zijn interessant om te weten, maar uiteindelijk, als die man zich precies aan het Evangelie houdt, nu ja, dan heeft hij gelijk, want dan doet hij alles wat nodig is, en of hij dan in reïncarnatie gelooft of niet, dat gaat nu verder eigenlijk geen mens iets aan. U moet me niet kwalijk nemen dat ik het zo zeg, hoor, maar als iemand maar goed leeft, daar gaat het om, en de rest, nu ja, of de boer nu gelooft in reïncarnatie of niet, gelooft U niet dat hij net zo goed de wijsheid en de bewustwording kan beleven als U? En als hij die beleeft, dan vindt hij vanzelf wel uit wat dat met die reïncarnatie is. Dus, ik zou zeggen, weest U daar maar een beetje geduldig mee.
- x De kwade machten, hoe zijn die ontstaan? Het lijkt mij absurd te denken dat die ook uit God voortgekomen zijn, God, die ik mij voorstel als een volmaakte kracht, algeheel goed en schoon.
- Nu, mag ik daar een antwoord op geven? Het is ook een beetje eigenlijk een herhaling van iets wat een collega van me beweerd heeft. Dat was n.l. een zeer passend antwoord, die zei: goed en kwaad die zijn pas ontstaan op het ogenblik dat de mens begon te oordelen en sedertdien is het altijd zo gebleven, dat wat de één goed vindt, de ander kwaad vindt. Voor God is er geen goed of geen kwaad, maar de zendeling die door de Kanibalen wordt opgegeten zegt: "die Kanibalen doen kwaad", terwijl de Kanibaal zegt: "ik doe goed, want ik heb eindelijk eens een volle maag". Ik citeer hier, hoor, en ik geloof eigenlijk dat in dit antwoord voldoende is gezegd. Goed en kwaad dat zijn twee dingen die samen het zijn uitmaken, maar goed en kwaad zijn niet, zoals men misschien denkt, waarden in het goddelijke, ze zijn waarden in de mens, waarden in ons ook, hoor, in de geest ook, wij kennen ook goed en kwaad, maar waardoor komt dat? Omdat wij een bepaalde kant uit willen, nietwaar, en als ze U midden in de Sahara zetten dan zegt U: ja, en nu is het hier rechts en daar is het links. En als U zich nu eens een keertje omdraait, wat dan? Dat is Uw hele probleem van goed en kwaad. God heeft geen kwaad geschapen, God heeft ook niet het goed geschapen, zoals de mensen dat tenminste opvatten, God heeft volmaakt geschapen. En dat de mensen die volmaakte schepping erkennen en daardoor een onderscheid gaan maken, dat komt alleen maar omdat ze de zaak niet begrijpen, precies hetzelfde als iemand U een stukje van Rembrandt laat zien, nietwaar, en hij laat U een stukje donker zien, dan zegt U: nou, dat is ook een mooie schilder, die heeft alleen maar zo'n beetje zwart en bruin erop gesmeerd, en toch, als U het hele kunstwerk ziet, dan is het claire obscure wat hij weet te bereiken zo fantastisch mooi, die lichtwerking, die lichtvalling, dat is de waarde van het hele stuk, van het werk. Nu ja, dat is nu de kwestie met een mens ook, hij kijkt nooit verder dan z'n neus lang is en daarmee heeft hij een hele hoop goed en een hele hoop kwaad. Ja, daar denkt iemand, daar heb je nog geen antwoord mee gegeven. Ik wil het wel even aanvullen voor U, hoor. De machten des kwaads betekenen eigenlijk dus die machten die voor onze ontwikkeling op het ogenblik niet passen en in ons onvolledig begrip van het goddelijke hebben we God voorgesteld als een soort tweeheid, het voorstellende alsof Hij een deel van Zijn eigen schepping, dus van Zijn eigen wezen buiten zichzelf zou kunnen stellen, daarmee niet begrijpende dat al wat buiten God staat niet bestaat indien God de werkelijke bron van alle zijn is. En dus zijn de machten des kwaads alleen machten die een andere weg tot bewustwording gaan dan wij gaan. Zo zoudt U het ook kunnen formuleren. Ja, ik hoop dat U het mij niet kwalijk neemt, hoor, maar ik vang het zo op eigenlijk dat U dat denkt.

- Ik denk: ik zal het er maar even achteraan zeggen, dat is gemakkelijker.
- x Ik had U willen vragen: wat verstaat U dan onder de chaos, want de machten des kwaads, zegt U altijd, werken naar de chaos toe.
- Inderdaad, en wat is chaos? Volledig onbewust zijn van vorm.
- x En is dat ook een weg?
- Dat is inderdaad een weg, ja. Natuurlijk, want God scheidt, en in Zijn scheppen was de eerste stap chaos, nietwaar, zoals wij ons dit voorstellen, en Zijn laatste stap was de volledige vorming, de volmaaktheid. Maar als we het nu goed bekijken, dan moeten die dingen gelijktijdig bestaan, want in God bestaat geen tijd, God is tijdloos. Dus, wat krijgen we? Chaos en volmaakte vorm zijn gelijktijdig aanwezig, alleen wij streven naar de vorm toe, omdat wij de bevestiging van ons eigen wezen zoeken en dan dus door ons eigen wezen moeten komen tot de erkenning van het goddelijke, terwijl de ander juist streeft naar de vernietiging van het eigen wezen en daardoor de hernieuwde opname in het goddelijke. Dat is eigenlijk het verschil, en daar heeft U meteen dus ook wat chaos is. Is het voldoende zo?
- x Men zou dus twee wegen kunnen gaan, men zou ook de weg der chaos kunnen gaan.
- Ja, maar als U daarmee zoudt beginnen, dan zoudt U eigenlijk een beetje laat zijn, want U bent er erg van overtuigd dat U bestaat, nietwaar, en dat alles rond U bestaat, en dan zoudt U dus en alles rond U en Uzelve voortdurend moeten vernietigen. Dat zou aardig zijn als het met dit leven afgelopen was, maar dan heeft U nog een aardig tijdje voor de boeg, begrijpt U? Je bent eenmaal begonnen op de weg van vorm, dit is de ontwikkelingsweg die gekozen is en die U nu moet gaan, dat is Uw weg en daar kun je niet van af. En, nu ja, als U de weg naar de chaos wilt gaan, dan zult U zien dat het een hele hoop ellende betekent, want er is niets zo beroerd als jezelf vernietigen. Enfin...
- x Dank U zeer.
- x Kunt U iets mededelen over de eventuele resultaten van de a.s. conferentie in Berlijn?
- Nu ja, ik zou haast willen zeggen dat één van de meest voelbare resultaten een aantal constipaties zal zijn bij de verschillende deelnemers aan de verschillende, laten wij zeggen bijeenkomsten en conferenties. Maar de resultaten die zullen misschien heel wat beter zijn dan U denkt, want op het ogenblik - en dan mag men er over zeggen wat men wil verder en over denken wat men wil in de wereld - maar op het ogenblik staan de zaken er zo voor dat en Rusland en Amerika er een groot belang bij hebben om tot overeenstemming te geraken. En zo kunnen we dus verwachten een zekere, nu ja, ik wil niet zeggen een koehandeltje, maar dan toch een zekere voorlopige overeenkomst ten opzichte van Duitsland en geen volledig afbreken daarvan, en kunnen we zelfs wat verderstrekkende beslissingen aangaande Oostenrijk verwachten. Dat zijn de dingen die zo'n klein beetje te wachten staan, en een Duitsland dat één wordt in dit jaar dat behoeven we nog niet te verwachten. Dus, ik geloof dat ik U daarmee voldoende heb ingelicht.
- x Zoudt U willen spreken over het Godsbegrip. God, de Algeest, is onpersoonlijk. Is Jezus of de Christus ook onpersoonlijk? De Heilige Geest, is dit de handeling van het goede?
- Ja, dat is nu eventjes heel moeilijk, want als ik daarover zou moeten beginnen, dan zou ik een heel tijdje nodig hebben, maar ik zal proberen om het heel vlug te zeggen. Dan hoop is dat U het kunt volgen. Het Godsbegrip moeten we zien als zodanig: het is onpersoonlijk, daar het alomvattend is en dus tegelijk het meest persoonlijke wat er bestaat. Dit is de enige contradictie in terminis die juist is. Het goddelijke zien wij bestaande uit de Vader, dat is de kracht die in stand houdt, de Zoon, dat is de materie, en de Geest, dat is de tussenschakel die tussen beiden het bewustzijn vormt. Dat is eigenlijk het Godsbegrip. En Jezus moeten wij zien als de exponent dus van de Zoon van de materie, die aan de materie de weg wijst om via de Geest te komen tot de Vader. 't Is kort, maar ik hoop dat het duidelijk genoeg is.
- x Dank U.
- x Onlangs had een kennis van mij een merkwaardige droom, die ik U zou willen voorleggen: Zij liep op een donkere weg, achter enige personen die totaal geen acht op haar sloegen. Ten slotte kwam zij op een vlakte waar de zon stralend scheen, en alles, ook de grond verblindend wit was. De merkwaardigste planten groeiden in die spierwitte droge grond, o.a. een plant met een vuurrode stam en bovenaan een kroon van rose bladeren. Mijn kennis had de indruk dat zij op een soort zwevend eiland was, boven de aarde en zag zij het landschap duidelijk beneden zich. Er waren daar bij haar nog enige andere personen die aan een gedekte tafel gingen zitten, waar zij ook aan plaatsnam. Langzamerhand pakten zich zware wolken samen die tenslotte als een wolkbreuk het water over de aarde uitstortten. Nu is mijn vraag: is dit een "gewone" droom of is hier sprake van een zekere ervaring in een bepaalde sfeer, en wat is de betekenis daarvan?
- Ja, om dat te beoordelen is er een onvolledigheid die we dan eerst aan zouden moeten vullen. Dat is n.l.: wordt met de aarde hier bedoeld dus het zwevende eiland, zoals het hier wordt uitgedrukt, waarop die persoon zich bevond, of wordt

er bedoeld de wereld zelve, die zij dus kon zien?

- x Ja, de wereld die^{ze} kon zien.
- Juist, de wereld beneden haar dus. Nu, dan is het betrekkelijk eenvoudig om het uit te leggen, en nu moet U eens opletten, dat is inderdaad een beleving, maar een beleving die natuurlijk weer stoffelijk wordt bepaald door bepaalde impulsen. Allereerst, een donkere weg, m.a.w. een bewustzijn van leed, zorg en onrust. Ik vermoed dat deze persoon dan ook een periode achter zich heeft die niet erg gemakkelijk is. Dan kunnen we verder zeggen: zij volgde personen die geen acht op haar sloegen, m.a.w. zij gaat een weg en zou daarbij eigenlijk gaarne gezelschap vinden, maar vindt dit niet. Desondanks heeft ze haar weg gekozen en ze gaat deze verder, zij volgt degenen die zij zich als voorbeeld stelt zonder zich verder te vermoeien met het feit: slaan ze nu acht op me of niet? En vanaf dit ogenblik krijgen wij de realisatie dus van het feit: ik voor mij ik zoek het licht en ik zal het vinden. Nu zien we dan het symbool - want U moet dit niet zozeer als een volledig reële beleving als wel als een symbool zien - nu krijgen we het symbool van de stralende vlakte met eigenaardige planten. Heel waarschijnlijk zijn hier bepaalde indrukken uit een zekere sfeer doorgekomen in de droom. We hebben daar waarschijnlijk wel enige vervormingen gekregen, want b.v. de plant die beschreven wordt lijkt ontzettend veel op een cactus die bloeit in de zonsondergang. Maar enfin, dan het idee: aan een tafel gaan zitten een maaltijd delen. Dat is een begrip van broederschap, dus voor opgenomen zijn in een gemeenschap. Deze gemeenschap staat boven de aarde, dus kan de persoon in kwestie voor zichzelf zeggen: ik zal binnenkort, of ik ben op dit ogenblik verheven boven het normaal stoffelijke en heb hier gevonden een geestelijke gemeenschap waarin ik mij thuisvoel. Dit kan dus zeer goed slaan op een uittreding in de sfeer die niet volledig vertaald wordt. Nu ziet zij beneden zich de aarde en op deze aarde barst het weer los. Op de aarde is er dreiging te verwachten. Het is heel begrijpelijk dat alle indrukken die de mens van de aarde heeft op het ogenblik met dreiging samenhangen. Dit wordt uitgebeeld, dit wordt dus weer de droom, is de droomtoevoeging de eigen toevoeging, en de regen gaat vallen. Maar onmiddellijk komt de realisatie dan erbij, althans volgens het stellen van dit probleem - ik behandel het omdat het zo aardig is, het is een psychologisch en interessant stukje ook - krijgen we dus dit te doen: deze persoon heeft het nu zover: "ik ben in mijn geestelijke genootschap, in mijn geestelijke verwantschap vrij, dit deert mij niet", m.a.w. "geestelijk" voelt zij "zal ik ontgroeid zijn aan de aardse problemen en zorgen op enigerlei wijze ten goede zolang, dat wanneer er iets losbarst of gebeurt op deze wereld, dit voor mij geen beslissende betekenis meer zal hebben". Daar heeft U de uitleg van de droom. Nu, nu heb ik dit ook maar eens voor een keer gedaan. Nu hoop ik niet dat de volgende vragenbus mij later verwijten komt maken: denk erom, wij hebben geen droomuitleggingsuurtje, maar een vragenuurtje.
- x Ik zou ook een hele korte droom willen vragen, als U het niet... (gaat verloren in het gelach)
- U heeft gelijk, men moet het ijzer smeden wanneer het heet is.
- x Ik had het anders niet gevraagd, maar nu een ander het ook vraagt... Ik droomde ik stond in een kamer, met m'n rug naar de kamer toe voor het raam, en ik draaide mij om en toen zag ik Jezus in een stoel, heel duidelijk, en die riep mij en Die nam mijn hand en Die zei: het gaat U veel beter. Anders niet.
- Nu, kijkt U eens, dan moeten we allereerst stellen dat Uw achtergrond waarschijnlijk een zeer religieuze is geweest. U zult waarschijnlijk een betrekkelijk orthodoxe opvoeding achter de rug hebben.
- x Helemaal niet.
- Neen? Dat is heel eigenaardig.
- x Op latere leeftijd heb ik mij er heel erg toe gekeerd, maar...
- O, dat kan natuurlijk ook zijn, ik kan het niet precies uitmaken, meestal zijn het de impulsen uit de jeugdijaren. Nu moet U eens goed opletten: wat is Jezus voor U? Jezus is voor U het symbool van de hoogste geestelijke kracht. U heeft zich een hele tijd niet naar binnen gewend, want U bent er zich van bewust, U heeft zich een tijdlang teveel met de wereld buiten U bezig gehouden en teweinig met hetgeen wat in U gebeurde, vandaar de kamer met het venster. Schouwende in U-zelve, ontdekt U dat ook in U de grote geestelijke kracht leeft en U voelt de vaststelling aan door deze kracht: nu gaat het veel beter, hiermee Uzelf dus realiserende: de goddelijke kracht helpt mij te allen tijde. En dit betekent voor U dus alleen maar de zekerheid: wanneer ik meer tot mijzelf keer zal het mij beter gaan. En dan vermoed ik dat we dit vooral in geestelijk opzicht moeten zien, ofschoon het ook zeker lichamenlijk z'n terugslag zal kunnen hebben.
- x Zo heb ik het ook helemaal verstaan.
- x Er wordt gesproken dat God de mens geschapen heeft naar Zijn beeld en Zijn gelijkenis, er wordt gezegd dat God volmaakt is en de mens vanzelf ook volmaakt, want wat God maakt is volmaakt. Nu wordt er beweerd: waar komt dan de zonde vandaan?
- Uit de mens.

- x De mens is volmaakt geschapen, hoe ontstaat die zonde dan?
- Nou, dat is heel begrijpelijk, die zonde bestaat doordat de mens zichzelf niet realiseert wat hij is. En zo moeten we dus de zonde niet zien als een definitieve onvolmaaktheid, maar als een wanbegrip in het eigen wezen, dat voor het eigen wezen zeer schadelijk is, dat brengt het schuldgevoel.
- x Natuurlijk, dat kan ik wel begrijpen, er zullen wel meer mensen dat begrijpen, maar dat wanbegrip dat heeft toch een plaats gekregen door God zelf.
- Pardon, niet door God zelf. U bedoelt dat het in de heilige boeken wordt genoemd.
- x Neen, neen, helemaal niet. Hoe moeten wij dat anders zien : de boom der kennis, des goeds en des kwaads.
- Wel, dat is een doodgewoon symbool n.l. betekende dat men, levende in het dierlijke, de paradijstoesland kent, men wandelt met God, men is na aan de natuur, alles spreekt tot U van de levende kracht, maar U bent niet in staat een oordeel te vellen over die kracht of over Uzelf. De boom der kennis van goed en kwaad is dus niets anders dan het groeiend bewustzijn dat men kan sluiten en dan inderdaad dit contact met het goddelijke behouden, of wat men open kan stellen, men kan komen tot het oordeel, vandaar ook de kennis van goed en kwaad. Het oordeel is het. De mensen die denken dat de kennis van goed en kwaad dat betekent: "nu weet je precies wat zonde is en nu weet je precies wat een deugd is", dat is niet waar. x Nee, er bestaat geen deugd en geen ondeugd.
- Inderdaad, maar je zult nu zelf gaan oordelen en dus naar je eigen persoonlijke bewustzijn, dat niet je volledige wezen nog omvat, gaan oordelen over dingen die daardoor voor jou onbevattelijk zijn. Als zodanig zul je bepaalde handelingen als slecht, andere handelingen als goed zien.
- x Dus wij moeten feitelijk de zondeval zodanig zien dat de vrije wil, die de mens gekregen heeft, dat in het gebruiken van z'n verstand, dat dat verstand de overhand over het gevoel heeft gekregen.
- Inderdaad. U formuleert het daar zeer juist. En wat dat betreft - ja, nog één vraag, maar wat dat betreft wilde ik toch even nog wat zeggen - is het dan ook wel aardig om op te merken dat U op het ogenblik leeft in een periode waarin het verstandelijke z'n toppunt bereikt heeft. U maakt op het ogenblik de omkeer mee waarbij de wereld noodzakelijkerwijze weer terug moet gaan naar de gevoelswaarde omdat ^{met} de rede niets meer te bereiken is. Dat is heel aardig; dat kunt U verder nagaan trouwens. Laatste vraag dan, hoor.
- x Ik wilde vragen: als men een paar weken ligt te sterven, of men dan helderziend kan worden. Ik heb n.l. in mijn omgeving meegemaakt, iemand lag te sterven en zag alles dubbel, en hij zag iemand in de kist in de kamer liggen, een geest en ook b.v. dat een riem om z'n benen gedaan werd en dat hij iets van electriciteit voelde. Zijn dat kwelgeesten?
- Nou, dat vermoed ik niet, hoor. Het is natuurlijk mogelijk, maar je moet zich die kwelgeest over het algemeen maar voorstellen als een eigenschap van Uzelf die U nu op Uzelve gaat toepassen. Dat zijn de meeste kwelgeesten. Maar het is wel zo dat, wanneer het leven langzaam maar zeker uit U weggaat, dat er een zekere verandering plaatsvindt, dat is n.l. dit: Uw zintuigen worden minder ontvankelijk voor prikkels. Nu is dat dubbelzien geen helderziendheid, maar dat kan evenzeer zijn een ontsteking van de ooglenzen, dus in een langzaam sterven. Dat is een ziekteverschijnsel en dat kan een ophtalmoloog wel voor U rustig nader verklaren dat dat kan, maar je wordt scherper aanvoelend, een stervende voelt de dingen scherper aan, terwijl hij ze niet meer zo kan waarnemen. En als U dit identiek wilt stellen met helderziendheid dan heeft U gelijk, want het aanvoelen of het helderzien is eigenlijk identiek, men weet dingen die men eigenlijk niet ziet en men denkt ze te zien, maar men weet ze, men weet ze als iets wat, nu ja, zoals je een droom ziet, zonder je ogen, en je hoort dingen die je oren ook niet horen. Je vertaalt dus andere impulsen in stoffelijke termen. En dat kan bij een stervende inderdaad voorkomen en wij kunnen zeggen dat, behalve bij een zeer plotselinge dood, er practisch altijd een korte tussenphase is waarin het bewustzijn nog in het lichaam is en toch de levensgeest zover geweken dat deze toestand inderdaad optreedt. Maar of zich dat wekenlang kan handhaven dat weet ik niet, dat zou hoogstens zijn wanneer een dokter met alle geweld om dit leven zou strijden en daardoor eigenlijk tegen wil en dank bij elkaar zou houden. Het klinkt natuurlijk een beetje gek, want het kan niet, maar waardoor dus een toestand van uiterste uitputting een langere tijd gehandhaafd wordt, dan kunt U dit inderdaad krijgen. Ik hoop dat het antwoord voldoende is. We zijn zo'n beetje aan het einde van de spreektijd gekomen, als tenminste "het schone woord" ook nog een kans moet krijgen. Dus ik dank U voor Uw aandacht. Goeden avond allemaal.
- ABONNEMENT OP ONS WEKELIJKS VERSLAG. Door storting van f 5.- op giro 517676 ten name van J. Rientjes, Havenkade 60, te Scheveningen (tel. 554162), verzekert U zich gedurende 10 weken van de ontvangst van ons orgaan dat 50 cent per nummer kost. VAN ALLE REEDS VERSCHENEN NUMMERS HEBBEN WIJ NOG EXEMPLAREN IN VOORRAAD!

Goeden avond vrienden,

Wij zullen dan dezen avond besluiten met HET SCHONE WOORD. En voor deze maal zou ik U willen verzoeken om drie onderwerpen; U kunt ze zelf kiezen.

x AVONDMAAL - VRIENDSCHAP - ZIELESTRIJD.

- Dank U. Ik hoop dat U er geen bezwaar tegen heeft dat ik dit verwerk op de gebruikelijke wijze.

Wanneer door vriendschap strijd in het eigen wezen ontstaat, een zielestrijd, dan kan vaak het Avondmaal betekenen de kracht om zichzelf te overwinnen.

En van deze these zou ik uit willen gaan.

Ik heb een vriend, Een vriend die ik zo teer bemin, Dat ik al' geven zal En toch, wat hij mij vraagt Lijkt mij teveel. 'k Gaf hem al mijn geld, mijn goed, Ik gaf hem leven, 'k gaf hem bloed En 't was mij nooit teveel. Maar nu vraagt hij van mij Mijn ziel, mijn geest, van mijzelf 'n deel. Vriendschap, dat is nimmer vragen, Vriendschap, dat is geven Al wat je bent, Vriendschap, dat is een kracht in het Waardoor je uiteindelijk het ^{leven} pas Vriendschap, zo teer en toch vaak zo ^{kent} Is het kennen van ander' bestastl 't Is of er twee zielen een ogenblik Voor elkander opengaan. En nu werd het gevraagd, En het m^ag niet zijn, Maar ik wil deze vriend niet verliezen. De tweestrijd in mij zegt: Geef toe, och waarom, Waarom zou je het zwaarste kiezen? Waarom zou je prijsgeven al wat je hebt, Dit kostelijk bezit, deze kracht, deze Die leven en leed met je ^{vriendschap} deelt? En 'k heb er mijzelve gevraagd: waarheen? En toen ben 'k - overigens zelden doe 'k Ter kerke gegaan. Men hield er 'n Avondmaal. En 'k heb er stille toegezien En zat niet zelve aan. En 'k zag er een band van vriendschap en Door de goddelijke liefde ^{kracht} Ter wereld gebracht En bevestigd. En al wat mij griede Leek mij plotseling gering. Ik mocht niet zeggen: Vriend dit schenk ik U, Ik kon niet geven Dit ding wat hij vroeg, ----- En daarmee zou ik nog willen zeggen, vrienden, in vrede, gezegend, ga heen, want ik moet afscheid gaan nemen. Moge Uw weg licht zijn, niet van vreug- de, maar van geestelijk besef en be- wustzijn. Ik dank U. Goeden avond.	Want ik moet leven zelf, zoals ik ben Maar ik ken Ook zijn vraag en zijn strijd, En zonder haat of nijd Zal ik gaan en blijven een vriend, Ook wanneer mijn vriend mij niet meer kent. De tweestrijd is in mij opgelost En 'k heb tot mijn Heer mij gewend. En toen ben ik toch Stille ter kerke gegaan. Men hield er een Avondmaal, En 'k zat met die vreemden, Die anderen aan, Maar het brood sprak een wond're taal En de wijn zong een lied, zonder roes, Wonder schoon. En ik zag heel de wereld vereend Door de kracht die haar schiep En in stand houdt altijd En 'k was niet meer Van vriendschap gespeend. Ik vond, toen ik dacht aan Hem Die offerde eens al wat Hij had Voor wie zelfs geen vrienden Hem waren, De kracht om verder te gaan op m'n weg En te zijn vriend, door alle jaren voor hen Die mij niet meer kennen wilden. En 't brood en de wijn, zij stilden Mijn smart, Zij gaven mij kracht En ze vulden mijn hart Met vreugd. Wie door tweestrijd gekweld wordt Moet ten Avondmaal gaan Al is het maar stil, haast alleen. Breek het brood met een mens En denk aan Uw God En voel met Uw Schepper U één. Dan is er geen tweestrijd, De vriendschap wordt meer, Een liefde voor al wat bestaat, Omdat de verlossing, gevonden in 't maal U eindelijk leven laat. Zo wilt gij gaan Uwen weg door den tijd En voelt gij in U zo vaak de strijd, En hebt gij zo vaak de vriendschapsplicht, En hebt gij zo vaak ook Uzelf ontwricht Gevoeld, door de eisen gesteld door de mens, Of een vriend die verder ging dan de grens Die toelaatbaar was, Bedenk, de wereld is niets zonder God En God is steeds om ons heen Volbreng dus Zijn wet en herdenk Hem altijd Want dan zijn we nimmer alleen. -----
--	---